

MYSTIČKA SVÄTÝCH RÁN

Život a zjavenia
Márie Marty Chambonovej

**Život a zjavenia
Márie Marty Chambonovej**

MYSTIČKA SVĀTÝCH RÁN

Život a zjavenia
Márie Marty Chambonovej
(1841 - 1907)

podľa francúzskeho originálu *Soeur Marie-Marthe Chambon, Religieuse de la Visitation Sainte-Marie de Chambéry*

Vydal: © Zachej.sk, 2023

Preklad: Silvia Koscelanská-Hajdučeková

Grafika: © Bookwork.sk

Jazyková korektúra: PhDr. Adriana Matoláková, PhD.

Biblické citáty sú uvedené podľa oficiálneho katolíckeho prekladu Svätého písma (SSV, 2016).

ISBN: 978-80-8211-459-4

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovat' v žiadnej podobe ani žiadnym spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami ani iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

Vzhľadom na udalosti, ktoré sú opísané v tomto životopise, ako aj na niektoré výrazy, ktoré sme použili v tejto knihe, vyhlasujeme, že v ničom nechceme predbiehať úsudok Cirkvi, ktorej sme úprimne a pokorne oddané.

*predstavená a sestry
z Rádu navštívenia Panny Márie v Chambérach,
autorky životopisu*

Príhovor

Proroci, ktorí zvestovali tajomstvo nášho vykúpenia, aj apoštoli, ktorí ho kázali svetu, sa zhodujú na tom, že sväté rany nášho Pána Ježiša Krista sú zdrojom našej spásy.

Izaiáš v 53. kapitole hovorí: „On však bol prebodnutý pre naše hriechy, strýznený pre naše neprávosti, na ňom je trest pre naše blaho a jeho ranami sme uzdravení.“ (*Iz 53, 5*)

Svätý Peter to vo svojom liste potvrdzuje: „Sám vyniesol naše hriechy na svojom tele na drevo, aby sme zomreli hriechu a žili pre spravodlivosť. Jeho rany vás uzdravili.“ (*1 Pt 2, 24*) A svätý Pavol mu to dosvedčuje: „Jeho krvou sme boli ospravedlnení.“ (porov. *Rim 5, 9*)

Pápež Inocent VI. píše: „Čo je posvätnějšíe než tieto rany? Z nich vzišla naša spása.“

Niet teda divu, že jednoduché dedinské dievča, rozjímajúce o spasení ľudstva užaslo, keď poznalo, aké dôležité sú rany Pána. Úplne sa zhoduje s mystikou, keď jej božský Majster pripomína, že z jeho rán môžu čerpať hriešnici obrátenie, duše vnútornú horlivosť a všetky milosti. Tieto základné pravdy vyniknú pri čítaní tohto diela, ktoré je životopisom jednoduchej laičky - Márie Marty Chambonovej, apoštolky pobožnosti k svätým ranám Pána.

Čitateľ sa presvedčí, že spomienky na ňu boli zbierané veľmi starostlivo, presne a pozorne, so snahou prospieť dušiam a poúčiť ich. Sestra Mária Marta nevynikala nápadnými, skvelými činmi, bola však zbožná a cnostná.

Nadmieru zvláštne milosti a zjavenia, ktoré sa jej dostali, si zaiste zasluhujú obdiv, nesmieme však túžiť po niečom podobnom. Je to vzácné vyznamenanie, udeľované vyvoleným dušiam. Člo-

vek si ho nezaslúži, ani keby čo najviac očistil svoju dušu prísnou kajúcnosťou a ustavičným cvičením v pokore a v trepezlivosti.

Medzi Božím zjavením a zjaveniami, ktoré sa počas storočí kresťanskej éry dostali niektorým vyvoleným dušiam, je veľký rozdiel. Božie zjavenie je ukončené slovom Apokalypsy miláčika Pána svätého Jána, ktorý prežil všetkých apoštolov. Volá tam po príchode najvyššieho Sudcu slovami: „Amen. Príd', Pane Ježišu!“ (Zjv 22, 20) Takto inšpirované Písmo končí zjavenie. Tento posvätný poklad je zverený Cirkvi a nebude už rozmnožený.

V tom, čomu nás učia osoby obdarené nadprirodzenými oznámeniami, alebo čo nám odporúčajú ako pochádzajúce priamo od Boha, nie je nič, čo by už nebolo v pravdách obsiahnutých vo Svätom písme a v Tradícii. Úlohou cirkevnej autority pri súkromných zjaveniach je teda presvedčiť sa, či sa zhodujú s pravdou hlásanou Učiteľským úradom Cirkvi a či sú prospešné a vzdelávajúce.

Preskúmaním tejto záležitosti v predloženom spise ju radi schvaľujeme. Nech z neho ľudia lepšie spoznajú Božiu lásku k nim, cenu utrpenia Pána a nech sú naplnení bázňou urážať takého vznešeného a dobrotivého Boha. Budeme sledovať skrytý a skromný život, ktorý učí láske k modlitbe, k práci a ktorý je preniknutý duchom poslušnosti. A poslušnosť je nebeskou bránou.

† *Dominik Castellan, chambérsky arcibiskup*

Venované

Jeho milosti monsignorovi Castellanovi, arcibiskupovi v Chambé-
rach

Monsignor, prejavili ste prianie, aby sme vydali životopis našej pokornej spolusestry, ktorej prostota a nevinnosť, ako sa zdá, pri-
vábili zrak Pána. Bola to pre nás veľká skúška. Aj keď sme boli presvedčené, že píšeme knihu, ktorá dušiam prospeje, predsa sme sa museli neraz posilňovať aj myšlienkou, že tým konáme dielo príjemné vašej milosti. Dovoľte teda, aby sme vám venovali ovocie svojej poslušnosti.

Keď sme študovali poznámky bývalých predstavených o sestre Márii Marte Chambonovej, stále viac sme spoznávali jej duchovnú fyziognómiu a to, že bola predovšetkým vzornou saleziánkou. Tá má odumrieť svetu a žiť v pokore, jednoduchosti a láskavosti, v dôvernom styku s Ježišom (svätý František Saleský: *Rozhovory XIII.*).

Má sa snažiť, aby vždy a všade dávala prednosť Božím záujmom pred svojimi. Rovnako vie, že Pán ju nepovolal do rehole len pre ňu samotnú, ale aj preto, aby prospievala dušiam. Preto sa usiluje, aby viedla hlboký vnútorný život a dobrým príkladom i modlitbou prospievala bližným.

To nám, monsignor, otcovsky pripomínate pri každej svojej návšteve, lebo v tom je naše poslanie.

Naša celkom jednoduchá sestra Mária Marta ho plnila dokonale po celý svoj rehoľný život. Zvláštny ráz jej život potom nadobudol vzhľadom na pobožnosť k ranám Pána.

My máme v jej diele pokračovať. Na to má slúžiť táto kniha, ktorej každá stránka hlása, že nie tak klince, ale skôr láska pribila božského Spasiteľa na kríž.

Monsignor, nech tento spis, sprevádzaný vašim požehnaním, hlása a šíri pobožnosť k svätým ranám čo najviac!

Ráďte nám teda požehnať, aby sme sa stále viac pripodobňovali ukrižovanému Ježišovi ako pravé sestry a dedičky dôvernicky jeho utrpenia, ako aj pravé dcéry nášho svätého zakladateľa a zakladateľky. V srdci toho, ktorého autoritu zastupujete, sme pokorné, poslušné a nehodné sestry a služobnice vašej milosti.

*predstavená a sestry
z Rádu navštívenia Panny Márie
v Chambérach
14. septembra 1928*

Ctihodná matka predstavená,

Svätý Otec Vám vyjadruje uznanie za Vašu prácu na kompletnom životopise sestry Márie Marty Chambonovej.

Z vďačnosti za toto nové svedectvo synovskej oddanosti Jeho Svätosť vyslovila pranie, aby tieto strany prispievali k stále hlbšiemu spoznávaníu nekonečných bohatstiev obsiahnutých v tajomstve vykúpenia, a zo srdca udeľuje ako prejav svojej otcovskej starostlivosti Vám a celej komunite špeciálne apoštolské požehnanie.

s úctou a výrazom hlbkej oddanosti
kardinál Pietro Gasparri

Úvod

List J. E. kardinála Gaspariho, ktorý sme dostali po vydaní životopisu s názvom *Sestra Mária Marta Chambonová a sväté rany nášho Pána Ježiša Krista*, svedčí o tom, že pápež Pius XI. bol s touto brožúrou spokojný. To nás povzbudilo natoľko, že sme sa odhodlali vydať dôkladnejší životopis tejto Božej služobnice.

Jej meno je už známe v celom katolíckom svete. Pozerá sa na ňu ako na Božiu posolkyňu, ktorá pomáha šíriť apoštolského ducha, ktorým bola sama preniknutá. Duše sa od nej učia rozjímať o svätých ranách Pána, vkladajú do nich svoje utrpenia a boje a ponúkajú ich zásluhy Bohu Otcovi na obrátenie hriešnikov a na vyslobodenie duší v očistci.

Život sestry Márie Marty je plný neobyčajných udalostí. Podľa záznamov predstavených sa stále stýkala s nebom. Máme o tom svedectvá zbožných, múdrych kňazov, ktorí boli z povinnosti špi rituálmi kláštora, svedčia o tom aj predstavené Mária Alexia Blancová a Terézia Eugénia Revelová, ktoré na vyzvanie cirkevnej vrchnosti dvadsať rokov starostlivo zapisovali, čo im pokorná laička z poslušnosti denne oznamovala. Obe si ju veľmi vážili a požívali jej dôveru.

Keď sa naše sestry po smrti Márie Marty dozvedeli o týchto záznamoch, boli veľmi prekvapené. Vysvetlilo sa im všetko, čo im bolo v jej správaní záhadné.

Nie je našou vecou posudzovať tieto božské oznámenia, ale len sledovať život milej spolusestry na základe záznamov a spomienok.

Takisto ďakujeme všetkým, ktorí nám prispeli radou pri usporadúvaní a vydávaní tohto spisu.

Jedna z našich bývalých predstavených, matka Jana Františka Bretonová, napísala stručný životopis sestry Márie Marty, ktorý

síce nebol vydaný, ale veľmi nám uľahčil prácu. Obsahuje dôležité správy zvlášť z posledných rokov jej života. Matka Jana Františka zatlačila sestre Márii Marte oči. Potom zložila krásnu modlitbu, ktorou vyprosovala blahorečenie Božej služobnice. Našli sme aj list napísaný v roku 1907, v ktorom sa ponúka Bohu za obeť, ktorá by pokračovala v diele zosnulej sestry.

Kiež sa za nás prihovára, aby sme dokončili dielo, ktoré začala, a oslávili nekonečné Božie milosrdenstvo k jeho pokornej služobnici.

Táto kniha nie je životopisom v pravom zmysle slova, lebo nepodáva udalosti - na ktoré je viac-menej chudobná - v chronologickom poradí. Vonkajší život sestry Márie Marty bol veľmi jednotvárnny. Uvedené záznamy síce osvetľujú jej vnútorný život, o jeho vývoji však sústavne nepoučujú.

Nebudeme tu oddel'ovať mystický život od vnútorného a vonkajšieho. Najprv sa zmienime o mladosti Božej služobnice a o jej vstupení do kláštora, potom budeme hovoriť o jej poslaní a jej cnostiach.

Božský Spasiteľ jej raz povedal: „Dcéra, musíš sa učiť jednoduchosti a nesmieš moje slová meniť.“ Matka Terézia Eugénia prijala túto správu sestry Márie Marty Chambonovej ako upozornenie pre seba. Zaznamenávala jej správy priam úzkostlivo - slovo za slovom. Škoda, že nikde nepripojila vlastný úsudok. Aj zbežná poznámka by mnohokrát vniesla do veci veľa svetla.

Pretože máme teraz inú úlohu, ako mala ona, nemôžeme ju vo všetkom nasledovať, ale priali by sme si, aby sme boli takisto také presné.

Najviac nás poteší, ak týmto dielom prispejeme k tomu, aby bol Pán Ježiš lepšie spoznávaný a viac milovaný.

v kláštore v Chambérach 14. septembra 1928

Príprava.
Sestra Mária Marta
Chambonová

1. Detstvo a mladosť

Sestra Mária Marta Chambonová sa narodila 6. marca 1841¹ v malej savojskej dedinke Croix-Rouge (t. j. Červený Kríž), ktorá leží niekoľko kilometrov od mesta Chambéry v krásnej horskej krajine. Zvláštny ráz mu dodáva vrch Nivolet s veľkým krížom na temene.²

Croix-Rouge patrí k lemenckej³ farnosti, ktorej kostol je zasvätený svätému Petrovi. A práve v tomto kostole bolo dieťaťko pokrstené na meno Františka.

Bolo to pravé dieťaťko chudoby, lebo byt rodiny Chambonovcov, ktorý pozostával z jedinej studenej a vlhkej miestnosti s hlinenou podlahou v chyžke so slamenou strechou, sa mohol pretekať s betlehemskou jaskyňou. Františka mala ešte sedem súrodencov, jednu sestru a šesť bratov.⁴ Keď detí pribúdalo, otec zbil dokopy niekoľko dosiek a upravil poschodovú posteľ, ktorá bola postielkou chlapcov.

V jednom rohu, ktorému vraveli chliev, stála koza, ktorú Františka neskôr pásala. Raz jej koza zabehla z cesty na lúku a strážca vtedy nemal s úbohovou pastierkou zľutovanie. Veľmi plakala, keď jej vinou museli rodičia zaplatiť pokutu. Pre túto príhodu vraj dosť vzrástla jej nechúť k svetu, ktorý jej už pred touto neprijemnou udalosťou pripadal nemilosrdný a plný nebezpečenstva.

.....

- 1 Predtým bol omylom uvádzaný 24. máj 1844.
- 2 Dal ho tam v roku 1862 postaviť zbožný vojvoda z Fernex. Keď tento kríž v roku 1910 zničila prudká búrka, veľmi skoro bolo zozbieraných potrebných desaťtisíc frankov, aby mohol byť znovu postavený.
- 3 Staré rímske Lemencum.
- 4 Všetci súrodenci zomreli skôr ako Františka (Mária Marta).

Františkin otec bol jednoduchý, spravodlivý a zbožný človek. Bol horlivým ctiteľom svätej Filomény, ktorej príhovoru pripisoval svoje uzdravenie. Na každodenný chlieb si zarábala prácou na poli alebo v skale. Odrastajúce deti mu pomáhali a keď im zostala chvíľka, starali sa o záhradku pred domčekom.

Chambonovci boli ľudia bezúhonnej povesti. Keď sa mal ženiť ich najstarší syn, susedia sa čudovali jeho nastávajúcemu svokrovi, že chce dať dcéru mužovi, ktorý nemá žiadny majetok.

„Je to pravda, že sú chudobní, ale sú dobrí,“ odpovedal a dodal: „Zvlášť matka je taká dobrá žena a kresťanka, že dám svoje dieťa medzi nich celkom rád.“

Časom nadobudla táto poctivá a pracovitá rodina aspoň taký majetok, že sa mohla odst'ahovať z podzemnej miestnosti. Upravili si byt a z podzemia sa stala pivnica.

Matka našej sestry pochádzala zo schudobneného šľachtického rodu Barandierov.⁵ Podľa svedectva osôb, ktoré ju poznali, to bola svätica. Pán Ježiš neskôr ukázal sestre Márii Marte krásu duše jej matky.

Povaha dievčiny sa v takomto prostredí utešene rozvíjala a bola povznášaná k Bohu. Ešte na sklonku života spomínala, akú mala radosť, keď ju raz jej mamička pohladila a povedala pritom susedke: „Táto zostane pannou.“ Vtedy mala sestra Mária Marta asi päť rokov.

.....

5 Keď sa slečna Ludovíta B., dobrodinka kláštora, dozvedela o šľachtickom pôvode sestry Márie Marty, hneď si ju viac vážila a spýtala sa jej: „Sestrička, vy ste vraj spriaznená s Barandierovcami. Vaša matka je Barandierová, však?“

„Áno, bola,“ znela odpoveď.

„Viete, že je to šľachta?“

„Neviem, ale či na tom záleží? Slečna, takéto veci si nevšímam,“ odpovedala jednoducho Mária Marta a tým bol rozhovor ukončený.

V nárečí opisovala aj niektoré ďalšie podrobnosti, napríklad ako boli vtedy vychovávané (okolo roku 1850) deti v Savojsku: „U mojej mamy bolo zo všetkého najprednejšie slúžiť Pánu Bohu. Bola prísna na mojich bratov, nedostali raňajky, dokiaľ sa nepomodlili. Niekedy plakali od hladu, ale ona nepovolila. Raz na Bielu sobotu – mala som asi osem či deväť rokov – ma vzala tetuška, ktorá bola zároveň mojou kmotrou, do kostola bozkávať križ. Tam mi povedala: ‚Zopni pekne ruky a pomodli sa päťkrát *Otče náš a Zdravas*‘. Bolo to pre mňa ťažké, pretože som sa niekoľko dní predtým buchla pri nakladaní sena tak, že som nemohla skoro nič jesť, zoslabla som a sotva som sa držala na nohách. Ale poslúchla som a začala som sa modliť. Vtom som ho prvýkrát uvidela. Visel na križi celý zakrvácaný. Nepovedal mi ani slovo. Za chvíľu sme odišli. O tom, čo som videla, som sa nikomu nezmienila ani slovom.“

Pán Ježiš teda nehovoril. Či potrebuje slová, aby sa mu rozumelo? Ale jeho rany zanietili v mladej duši pranie, aby ho mohla prijímať v sviatosti lásky. Keď sa s tým zverila pánovi farárovi, povedal: „Milé dieťa, musíš sa najskôr naučiť katechizmus.“

„Mamička ma potom posielala do školy a ja som hneď vedela katechizmus.“ Keďže sestra Mária Marta sa nikdy nenaučila čítať ani písať, bola pri tom odkázaná len na svoju pamäť. Vtedy už chápala aj to, že sa treba umŕtvovať.

Raz povedala: „Mamička, prosím vás, nalejte mi polievku prv, než ju omastíte.“ V noci, keď si myslela, že všetci spia, potichučky vstala a modlievala sa v kútiku pred svojím oltárikom, ktorý si postavila z darovaných obrázkov. Keď to matka spozorovala, napomenula ju, aby išla spať.

Niekedy odbehla ku kmotričke, ktorá bola sestrou jej otca a bývala – nevieme prečo – v akejsi pustovni, bývalej kaplnke, ktorá mala ešte aj v tých časoch vežu so zvončekom. Asi zostala po veľkej revolúcii opustená a kmotrička, zbožná dievčina, sa

v nej usídlila. Príbuzní a susedia sa tam po večeroch radi schádzali a spoločne sa pred sochou Panny Márie modlili ruženec.⁶

Zbožná teta rozumela svojej neteri veľmi dobre. Pripravovala ju aj na prvé sväté prijímanie.⁷

Mária Marta veľmi rada spomínala na tento vzácny deň. Raz rozprávala: „Na prvom svätom prijímaní som bola v Lemencu. Uvidela som Ježiška a prijala som ho. Aká som bola blažená! Povedal mi, že ho budem vidieť zakaždým, keď ho budem prijímať.“

Jedna sestra, s ktorou sa Mária Marta rozprávala, sa jej spýtala: „Ako vyzeral Ježiško? Mal svetlé kučeravé vlásky a biele šatočky, ako je zobrazený na obrázkoch?“

„Ach nie, sestrička, nevyzerá tak, to sa nedá ani opísať.“ Sestra ju prerušila, a Mária Marta pokračovala: „Od tej chvíle som ho vídala po každý raz. To je nebo, človek má v srdci raj. Pán Boh sa so mnou maznal a povedal mi, že je to preto, lebo som taká úbohá a nevedomá. Keď som chodievala pracovať na pole alebo zbierať trávu, Ježiško bol stále pri mne. Bola som šťastná, spievala som.“

„A čo ste spievali?“

„*Tantum ergo*. Celé, tak ako sa spieva v kostole. Pán farár mi dovolil, aby som pristupovala k svätému prijímaniu častejšie. Niekedy mi Ježiška podala sama Panna Mária. Raz, bolo to na sviatok narodenia Panny Márie, bola vystavená Najsvätejšia sviatosť. Po veľkej svätej omši som zostala v kostole a uvidela som svätú Panu. Držala Ježiška a podala mi ho. Neviem, ako dlho som bola v kostole, ale keď som sa vrátila domov, práve večerali. Otec sa hneval a veľmi ma karhal.“

„Vídali ste Panu Máriu aj potom?“

.....

6 Na pamiatku sestry Márie Marty ju neskôr darovali nášmu kláštoru. Lúčili sa s ňou s plačom.

7 Prijala ho 8. septembra 1850.

„Áno, veľmi často. Ale vtedy to bolo niečo zvláštne.“

A tak už od detstva bol duchovný život Márie Marty sústredený okolo Ježiška v Eucharistii, to znamená, že bol pripravovaný na sväté detstvo a odumretie seba samej.

Veľmi skoro zatúžila po rehol'nom živote a lemanecký pán farár Lacombe, jej spovedník, ju v tom veľmi podporoval. Pretože však mala chatrné zdravie a mala ešte len devätnásť rokov, zdalo sa, že bude lepšie s tým počkať. Zatiaľ bola prijatá do Tretieho rádu svätého Františka. Jej túžba po kláštore sa razom vzmohla. Neskôr vravela, že jednou z pohnútok k tomu bola veľká bázeň pred peklom. A takisto sa domnievala, že je povolaná, aby napravila nestálosť jedného člena svojej rodiny, ktorý po piatich mesiacoch opustil istú kongregáciu.

Keď mladá Františka zbierala suché raždie alebo kosila trávu blízko kláštora karmelitánok či saleziánok, vrúcne sa modlievala, aby jej Spasiteľ doprial vstúpiť do niektorého z nich.

„A čo ste chceli v kláštore nájsť?“ pýtala sa jej neskôr jedna sestra, „ved' ste aj tak mali Ježiška stále pri sebe.“

„Chcela som sa zaoberať len ním, myslieť len na neho, žiť, ako žijú anjeli... A nevidieť nič zo sveta. Ani ľuďi, ani nič iného.“

„Ale ved' ste toho zo sveta až tak veľa nevideli.“

„Predsa len, mala som kamarátky z Croix-Rouge a niekedy som bola aj v Chambérach.“

Na Karmeli, kam túžila ísť najskôr, ju pre chatrné zdravie neprijali. Pátrovi Lacombovi napadlo, že sa za ňu prihovori u saleziánskej predstavenej, matky Márie Pauly Deglapignyovej.

Matka predstavená Františke sľúbila, že ju prijme hneď, ako sa uvoľní miesto sestričky laičky. Františka sa tejto správe veľmi potešila. Cestou domov sľúbila dušiam v očistci novému krížovej cesty s prosbou, aby sa za ňu prihovárali. Bolo to vo februári

v roku 1862. Františka sa začala modliť prisľúbenú novénu, keď jej počas týchto dní predstavená oznámila, že môže k nim vstúpiť, lebo zomrela sestra Mária Františka Poulazová.

Hoci to bola smutná udalosť, dvadsaťjedenročnej Františke pri tejto správe srdce predsa len zaplesalo. Hneď sa celá naradosťená zverila matke, že brána kláštora sa jej otvorila.

Neskôr spomínala: „Mamička bola spokojná, predsa ju to však trochu zarmucovalo, pretože som bola najstaršia a doma som pomáhala. Ale bola kresťanka. ‚Musíš to povedať oteckovi,‘ povedala mi. Keď sa teda večer vrátil, začala som: ‚Otecko, zajtra chcem vstúpiť do kláštora. Prijmú ma u saleziánok.‘ Otec zalomil rukami a zvolal: ‚Pán Boh chráň! Pán Boh chráň!‘ Na druhý deň som si však zviazala svoje veci do šatky a odišla som.“

„A čo otec?“

„Nechal ma odísť.“

Tento dobrý muž nemal jasné predstavy o kláštore. Slovo kláštor pre neho znamenalo len odlúčenie navždy. Aby ho dcéra ušetrila lúčenia, odišla, keď bol otec na poli. Keď počas práce započul v diaľke hučať vlak, pochopil, že odnáša jeho dieťa, a rozplakal sa. Matkina bolesť bola ešte hlbšia. Odovzdala sa síce do Božej vôle, ale tá rana sa nikdy nezahojila. Po ďalších štyroch rokoch priniesla novú obeť, keď najmladšej dcére Márii dovolila, aby odišla za Františkou. Ale napriek týmto vnútorným bolestiam sa nest'ážovala, iba povedala: „Boh si ich vzal. Keby som mala šesť dcér, azda by všetky vstúpili do Rádu navštívenia.“